

POSTANOWIENIE

Dnia 2 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Przemysław Kalinowski

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **P. S.**,

skazanego z art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 2 września 2021 r.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania

zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 października 2018 r., sygn. akt II AKa [...],

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 stycznia 2018 r., sygn. akt XVI K [...],

postanowił:

1. wniosek oddalić;

2. obciążyć skazanego P. S. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego, w tym zasądzić od skazanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwudziestu) zł tytułem wydatków.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 stycznia 2018 r., sygn. akt XVI K [...], P. S., któremu w akcie oskarżenia zarzucono popełnienie w dniu 19 kwietnia 2016 r. w M. na szkodę Ł. K. przestępstwa z art. 156 § 3 k.k., został uznany za winnego tego, że „w dniu 19 kwietnia 2016 r. w ., na terenie klatki schodowej przy

ul. K., uderzył Ł. K. jeden raz otwartą dłońią w twarz oraz jeden raz pięścią w okolice brzucha”, tj. popełnienia występkę określonego w art. 217 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę roku ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie. Nadto zasądzono od oskarżonego na rzecz oskarżycieli posiłkowych N. G. i T. K. kwoty po 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Orzeczenie to zostało zaskarżone przez prokuratora oraz oskarżycieli posiłkowych.

Po rozpoznaniu apelacji, Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 18 października 2018 r., sygn. akt II AKa [...], zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. i uznał P. S. za winnego tego, że „w dniu 19 kwietnia 2016 r. w M., przewidując i godząc się na spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu poprzez uderzenie pięścią w brzuch Ł. K., spowodował u niego obrażenia ciała w postaci pęknięcia krezki jelita cienkiego i grubego z wtórnym krwawieniem do jamy otrzewnej i rozległego krwiaka przestrzeni zaotrzewnej, które to obrażenia ciała spowodowały wstrząs hipowolemiczny krwotoczny oraz niewydolność krążeniowo – oddechową następstwem czego była śmierć Ł. K.”, tj. popełnienia przestępstwa zakwalifikowanego z art. 156 § 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 13 lipca 2017 r. w związku z art. 4 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności. W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny utrzymał zaskarżony wyrok sądu pierwszej instancji w mocy, zmieniając jedynie orzeczenie o kosztach należnych od P. S. na rzecz Skarbu Państwa.

Postanowieniem z dnia 28 marca 2019 r., IV KK 88/19, Sąd Najwyższy oddalił kasację wniesioną przez obrońcę P. S. jako oczywiście bezzasadną.

W dniu 9 lipca 2019 r. do Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w K. wpłynął pozew o zapłatę zadośćuczynienia w łącznej kwocie 300.000 zł na rzecz T. K. oraz małoletnich K. K. i V. K. od pozwanego P. S. w związku z tragiczną śmiercią najbliższego członka rodziny – Ł. K. – syna i ojca powodów (sygn. akt I C [...]). W toku wszczętego pozwem postępowania zasięgnięto opinii biegłego z zakresu chirurgii na okoliczność ustalenia czy i w jakim stopniu zmarły Ł. K. przyczynił się do skutku w postaci śmierci po zdarzeniu z udziałem pozwanego P. S., które miało miejsce 19 kwietnia 2016 r., w wyniku którego u zmarłego Ł. K. doszło do

powstania obrażeń ciała w postaci pęknięcia krwaka przestrzeni zaotrzewnowej, które to obrażenia spowodowały wstrząs hipowolemiczny, krwotoczny oraz niewydolność krążeniowo-oddechową, a to wobec stwierdzenia zawartego w wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 października 2018 r., sygn. akt II AKa [...], że Ł. K. „był pacjentem niewspółpracującym z lekarzami na etapie udzielania mu pomocy w dniu zdarzenia”, a także, iż „cechą organizmu Ł. K. było silne krwawienie mające wpływ na możliwość opanowania krwaka”, jak również prawidłowości podjętych względem Ł. K. zabiegów medycznych z uwzględnieniem opinii patomorfologa dr n. med. P. P. oraz biegłych sądowych dr C. C. i dr R. S. wydanych w sprawie Sądu Okręgowego w K. o sygn. akt XVI K [...]. Stosowne opinie biegłego dr n. med. A. K. uzyskane zostały w dniu 15 grudnia 2020 r. (k. 248-251 akt I C [...] – opinia zasadnicza) oraz w dniu 20 stycznia 2021 r. (k. 269-270 akt I C [...] – opinia uzupełniająca).

Nieprawomocnym wyrokiem z dnia 6 maja 2021 r., sygn. akt I C [...], Sąd Okręgowy w K., uwzględnił częściowo roszczenie powodów, zasądzając od pozwanego P. S. na ich rzecz odpowiednio 20.000 zł w przypadku T. K. i po 30.000 zł na rzecz K. i V. K.. W pozostałej części oddalił powództwo.

W dniu 7 maja 2021 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w K. o sygn. akt XVI K [...], oparty o przepisy art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 542 § 1 k.p.k., w którym obrońca skazanego postulowała – po wznowieniu postępowania – uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 października 2018 r., sygn. akt II AKa [...].

W uzasadnieniu wniosku o wznowienie postępowania skarżąca wskazała, że w sprawie pojawiły się nowe dowody, które nieznane były Sądowi w czasie orzekania, co podważa pewność dokonanych dotychczas ustaleń i rodzi konieczność rozważenia kwalifikacji prawnej przypisanego skazanemu czynu. W ocenie wnioskodawczyni owym dowodem jest opinia biegłego sądowego dr n. med. A. K. specjalisty chirurgii ogólnej i naczyniowej, powołanego we wskazanym wyżej postępowaniu cywilnym zawisłym przed Sądem Okręgowym w K.. Zdaniem obrońcy, treść uzyskanej nowej opinii podważa pewność poczynionych w sprawie ustaleń co do przyczyn silnego krwawienia u pokrzywdzonego, a tym samym opis

czynu przyjęty przez Sąd Apelacyjny w [...]. nie jest prawidłowy niezależnie od ostatecznej kwalifikacji, która – w przekonaniu wnioskodawczyni – powinna ograniczyć się do czynu z art. 156 § 2 k.k., bowiem w wyniku urazu pokrzywdzony doznał pęknięcia nerki, a nie krezki jelita cienkiego i grubego. Nadto skarżąca wyraziła przypuszczenie, że w świetle powoływanej opinii biegłego uzyskanej w postępowaniu cywilnym, do skutku w postaci śmierci pokrzywdzonego mogła przyczynić się zastosowana metoda leczenia, względnie nieskorzystanie przez lekarzy z metody leczenia wskazanej przez biegłego.

Prokurator delegowana do Prokuratury Krajowej w pisemnym stanowisku z dnia 28 czerwca 2021 r. wniosła o oddalenie wniosku o wznowienia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania nie jest zasadny.

Stosownie do treści art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., na który to przepis powołuje się w swoim wniosku obrońca, wznowienie postępowania może nastąpić, jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu albo jego czyn nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze, skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary, lub wreszcie sąd umorzył postępowania karne, błędnie przyjmując, popełnienie przez oskarżonego zarzucanego mu czynu. Z treści niniejszego wniosku i jego uzasadnienia można wywieść, że podstawy wznowienia skarżąca dopatruje się w regulacjach art. 540 § 1 pkt 2 lit. a lub b k.p.k.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że podstawy wznowienia nie mogą stanowić wszelkie nowe dowody lub fakty, a jedynie takie, które jednocześnie wskazują na jedną z trzech okoliczności wymienionych w punkcie 2 art. 540 § 1 k.p.k. W utrwalonym i konsekwentnym stanowisku prezentowanym w piśmiennictwie oraz orzecznictwie Sądu Najwyższego uznaje się, że nowe fakty czy dowody, wskazywać mają na zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa błędu sądowego w zakończonym prawomocnie postępowaniu sądowym. Innymi słowy, te nowe fakty lub dowody muszą stwarzać duże prawdopodobieństwo uniewinnienia skazanego po wznowieniu postępowania albo skazania go za przestępstwo

zagrożone karą łagodniejszą niż to, za które go skazano. Nie chodzi zatem jedynie o przedstawienie wątpliwości, co do wcześniejszych ustaleń faktycznych, ale o wykazanie ich jednoznacznej błędności (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 września 2010r., IV KO 55/10; z dnia 16 października 2014 r., II KO 84/13, OSNKW 2015, z. 3, poz. 21; z dnia 4 grudnia 2014 r., III KO 44/14).

Co więcej, to na wnioskodawcy – w oparciu o nowe fakty lub dowody – spoczywa ciężar wykazania nieprawidłowości w zaskarżonym wniosku o wznowienie orzeczenia (orzeczeniach), skoro prawomocnym wyrokiem obalona została obowiązująca w postępowaniu karnym zasada domniemania niewinności (art. 5 § 1 k.p.k.).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że wnioskodawczyni nie przedstawiła takich nowych faktów, czy dowodów, w rozumieniu wyżej przywołanego przepisu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., które w sposób wiarygodny podważyłyby przyjęte w niniejszej sprawie ustalenia faktyczne, prowadzące do konkluzji o dopuszczeniu się przez skazanego P. S. przestępstwa z art. 156 § 3 k.k. Bez wątplenia wskazany przez obrońcę skazanego P. S. jako „nowy” dowód w postaci opinii biegłego, specjalisty chirurgii ogólnej i naczyniowej dr n. med. A. K., powołany w postępowaniu cywilnym w sprawie o sygn. I C [...] Sądu Okręgowego w K., jest opinią sporządzoną przez innego biegłego sądowego, przy czym nie stanowi dowodu, który podważyłby poczynione w tej sprawie przez Sąd odwoławczy ustalenia faktyczne. Przedmiotowa opinia nie zawiera w swej treści takich informacji czy wniosków, które rzutowałyby na ustalenia dokonane w postępowaniu karnym w oparciu o opinie sporządzone przez powołanych w tejże sprawie biegłych sądowych.

W złożonej w postępowaniu przed sądem cywilnym opinii biegły nie neguje stwierdzonego w postępowaniu karnym mechanizmu powstania u pokrzywdzonego Ł. K. urazu. Nie przedstawia wątpliwości w tym zakresie. Nie wskazuje również, aby zachowanie pokrzywdzonego po zajściu, w wyniku którego owego urazu doznał, miało przyczynić się do jakichkolwiek negatywnych dalszych następstw zdrowotnych. Biegły dr n. med. A. K. wywodzi natomiast w swej opinii, że pęknięcie krezki nastąpiło wskutek krwawienia do przestrzeni zaotrzewnowej, wzrostu napięcia otrzewnej, a w końcu do jej pęknięcia wskazując, że „(...) miejscem

krwawienia jak wynika z autopsji, było pęknięcie nerki, które było w wyniku doznanego urazu” (t. II, k. 250 akt I C [...]). Jednocześnie, jak wskazał biegły w opinii uzupełniającej: „W czasie zabiegu nie odszukano miejsca krwawienia, co uniemożliwiło zatamowanie krwotoku. Gdyby poddano chorego zabiegowi kilka godzin wcześniej, postępowanie chirurgów nie uległoby zmianie. Mam podstawy przypuszczać, że również nie odnaleziono by miejsca krwawienia. (...). W tym przypadku wcześniejsze podjęcie leczenia nie zmieniłoby przebiegu choroby.” (t. II, k. 269-270 akt I C [...]).

Powyższe jednoznaczne zwroty nie pozostawiają – wbrew twierdzeniom obrońcy – wątpliwości, że doznane przez pokrzywdzonego obrażenia były spowodowane działaniem skazanego, a przebieg leczenia, w tym zastosowane przez lekarzy metody, nie miały wpływu na skutek w postaci śmierci Ł. K..

Wskazać nadto należy, że także w opinii sądowo-lekarskiej z oględzin i sekcji zwłok pokrzywdzonego nr KMS: [...], sporządzonej w postępowaniu karnym, stwierdzono wielomiejscowe obrażenia wewnętrzne, w tym – poza rozerwaniem krezki jelita – również „odwnekowe pęknięcie mięszu w obrębie nerki prawej” (k. 106 akt XVI K [...]), a stwierdzone obrażenia znalazły miejsce w opisie czynu, którego dopuścił się skazany P. S..

W tym stanie rzeczy oczywiste jest, że zarówno sam dowód, jak i argumentacja na jego poparcie przytoczona we wniosku o wznowienie postępowania, nie podważają dowodów stanowiących podstawę ustaleń dokonanych przez orzekający w tej sprawie, w sposób odmienny niż Sąd pierwszej instancji, Sąd *ad quem*, a pozwalających na przypisanie P. S. przestępstwa w kształcie zmodyfikowanym przez Sąd Apelacyjny. Jakkolwiek opinie biegłych różnią się w zakresie opisu przyczyn bezpośrednich kolejnych sekwencji następstw zdrowotnych, które doprowadziły do śmierci Ł. K., to opinia biegłego z postępowania cywilnego w żadnej mierze nie neguje mechanizmu, którego czynnikiem sprawczym było zachowanie P. S., a który zapoczątkował negatywne następstwa zdrowotne skutkujące śmiercią Ł. K..

Podsumowując zatem, treść opinii wydanych przez biegłego w postępowaniu cywilnym (zasadniczej i uzupełniającej) nie podważa prawidłowości oceny materiału

dowodowego dokonanej w postępowaniu karnym i tym samym nie stanowi podstawy do jego wznowienia.

Nie można zgodzić się także z tezą wnioskodawczyni, że „zastosowanie innych metod leczenia, o których mowa w opinii dołączonej do niniejszego wniosku, dałoby szanse na uniknięcie skutku w postaci śmierci pokrzywdzonego i zapewne miałoby wpływ na brak skuteczności leczenia”, albowiem chociaż biegły A. K. wskazał, że w jego ocenie należało podczas zabiegu operacyjnego dokonać rewizji przestrzeni zaotrzewnowej, to nie był już w stanie podać czy udałoby się dzięki temu stwierdzić miejsce krwawienia, wręcz – jak to wskazano wyżej – wywodząc, że do odnalezienia miejsca krwawienia by nie doszło. Biegły nie znalazł przy tym podstaw do tego, aby przyczyny śmierci pokrzywdzonego upatrywać czy to w postępowaniu Ł. K., czy też w metodach leczenia stosowanych przez lekarzy w trakcie hospitalizacji.

Mając na uwadze powyżej przytoczoną argumentację i oddalając wniosek podkreślić raz jeszcze trzeba, że w postępowaniu wznowieniowym, z uwagi na obalenie prawomocnym wyrokiem skazującym zasady domniemania niewinności, ciężar uprawdopodobnienia podstawy wznowienia postępowania z art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. spoczywał na wnioskodawczyni. Zatem to obrońca skazanego, powołując się na podstawę *de novis*, miała obowiązek wykazania wysokiego prawdopodobieństwa błędności prawomocnego orzeczenia skazującego i zasadności wniosku o wznowienie postępowania, czego jednak – w ocenie Sądu Najwyższego – skutecznie nie uczyniła.

Przedstawiony w niniejszym postępowaniu wznowieniowym „nowy” dowód, w postaci opinii biegłego z postępowania cywilnego, wbrew twierdzeniom skarżącej, nie podważył zasadniczych wniosków opinii biegłych, na których oparł się Sąd Apelacyjny w [...], zarówno co do mechanizmu urazu jakiego doznał pokrzywdzony i jego związku z działaniem skazanego P. S., jak i bezpośredniego związku przyczynowego pomiędzy doznanymi przez Ł. K. na skutek tych działań obrażeniami a skutkiem w postaci jego śmierci.

Sąd w sprawie o wznowienie postępowania nie dokonuje na nowo oceny zebranych w toku procesu dowodów i poprawności przyjętych w oparciu o nie ustaleń faktycznych będących podstawą prawomocnego wyroku, czy też oceny

zasadności orzeczenia sądu pierwszej instancji, tak jak to się czyni w ramach kontroli instancyjnej, a do tego *de facto* zmierza złożony w tej sprawie wniosek obrońcy, ale jest wyłącznie uprawniony zbadać, czy ujawniły się nowe fakty lub dowody, wykazujące znaczne prawdopodobieństwo błędności tego wyroku skazującego (*vide* postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2020 r., III KO 85/19). Do takiej konkluzji, a więc wykazania błędności zapadłego w odniesieniu do P. S. wyroku skazującego za przestępstwo określone w art. 156 § 3 k.k., sam wniosek i wspierająca go w uzasadnieniu wniosku argumentacja nie prowadzą.

O kosztach sądowych postępowania wznowieniowego rozstrzygnięto na podstawie art. 639 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.